

Perspectiefnota 2023

Gemeente Beuningen



1 Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	- 3 -
1.1	Algemeen	- 3 -
1.2	Ontwikkelingen	- 3 -
1.3	Leeswijzer.....	- 3 -
2	Financiële resultaten	- 4 -
2.1	Resultaat.....	- 4 -
2.2	Uitgangspunt	- 5 -
2.3	Resultaat na perspectiefnota 2023.....	- 5 -
2.4	Reëel sluitende begroting	- 5 -
3	Financiële ontwikkelingen	- 6 -
3.1	Algemene ontwikkelingen.....	- 6 -
3.2	Autonome ontwikkelingen.....	- 8 -
3.3	Collegebesluiten.....	- 12 -
3.4	Verbonden partijen.....	- 14 -
3.5	Bedrijfsvoering.....	- 15 -
4	Uitgangspunten programma begroting 2024-2027.....	- 16 -
4.1	Inleiding.....	- 16 -
4.2	Nieuw beleid.....	- 16 -
4.3	Verwerking coalitieakkoord 2022-2026.....	- 21 -
4.4	Prioritering.....	- 23 -
4.5	Inzet bestemmingsreserve.....	- 25 -
4.6	Financiële vertaling technische uitgangspunten.....	- 25 -
4.7	Dekking vanuit spaarprogramma.....	- 30 -
4.8	Afkortingenlijst	- 31 -

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Het is al meer dan een jaar geleden dat we het coalitieakkoord voor deze bestuursperiode hebben afgerond. We hebben een ambitieus programma gemaakt waarin we onze visie en toekomstplannen hebben gegeven over de thema's:

- sociaal kloppend hart
- zuinig op ons klimaat
- aantrekkelijk wonen en
- Beuningen maken we samen.

Het college is hard aan het werk gegaan. Enerzijds met het vertalen van het coalitieakkoord in nieuwe plannen, maar anderzijds ook met de ambities en plannen die er nog liggen en waarop uw raad vaak op een eerder moment al 'ja' tegen heeft gezegd.

De perspectiefnota 2024-2027 laat zien welke uitdagingen we als gemeente hebben. Er zijn namelijk forse loon- en prijsstijgingen waardoor veel zaken duurder worden. Dit komt onder meer tot uiting in hogere uitgaven voor gecontracteerde partners in het sociaal domein, gemeenschappelijke regelingen en salariskosten voor onze medewerkers. De gevolgen van de loon- en prijsstijgingen worden gedeeltelijk gecompenseerd door het (geprognoseerde) acres vanuit het gemeentefonds. Dit betekent nog steeds dat de perspectiefnota op basis van bestaand beleid structureel sluitend is.

Op weg naar de begroting 2024

Bij de begroting 2023 gaven we aan dat diverse ambities eerst de onderzoeksfase ingaan voordat de daarbij behorende investeringen geconcretiseerd kunnen worden. Omdat we zien dat het meerjarenperspectief forse uitdagingen met zich meebrengt hebben we in deze perspectiefnota (globale) ramingen opgenomen van deze ambities. Dit leidt ertoe dat het meerjarenperspectief inclusief nieuw beleid en de financiële verwerking van het coalitieakkoord leidt tot een niet sluitend meerjarenperspectief. Dat is ook meteen onze belangrijkste kanttekening bij deze perspectiefnota. We hebben het nieuw beleid en het coalitieakkoord nog niet financieel geprioriteerd en zijn ons ervan bewust dat niet alles wat we in deze perspectiefnota noemen ook daadwerkelijk kan. Dit betekent dat er nog een uitdaging ligt om op termijn tot een sluitende meerjarenbegroting te komen. Daarvoor ligt een belangrijke taak bij ons, als college. Wij gaan de komende periode gebruiken om alle wensen af te zetten tegen de financiële ruimte die er is. Tegelijkertijd doen we ook een beroep op uw raad. Wij roepen de gemeenteraad op om de behandeling van deze perspectiefnota te gebruiken om ons aandachtspunten mee te geven. Waar ligt voor jullie het zwaartepunt van onze ambitie? Waar mogen we wel wat harder óf zachter op gaan lopen? Uiteraard in evenwicht, want we moeten ons ambitieniveau aanpassen aan de schaal én de begrotingsruimte van de gemeente Beuningen. Om dit te faciliteren hebben we in dit document geprobeerd om zo goed mogelijk het onderscheid te maken tussen nieuwe wettelijke taken én verplichtingen (autonome ontwikkelingen in tabel 3.2) enerzijds en nieuwe wensen en ambities inclusief mogelijke dekkingsmiddelen anderzijds (tabel 4.2). We hebben gezamenlijk een puzzel te leggen waarbij een evenwicht gezocht moet worden tussen verantwoord financieel beleid in combinatie met investeren in een toekomstbestendig Beuningen.

1.2 Ontwikkelingen

Van 2023 tot 2025 is er een stijgende lijn in de omvang van het gemeentefonds te zien. In 2026 is er een daling vergeleken met 2025 door de aanpassing van de financieringssysteem voor 2026 en verder het schrappen van de oploep van de opschalingskorting. Voor het jaar 2023 zijn aanvullende jeugdzorgmiddelen aan de Algemene Uitkering toegevoegd. Voor het jaar 2024 en verder staan de bedragen voor de aanvullende jeugdzorgmiddelen op een aanvullende post, totdat de Hervormingsagenda Jeugd is afgerond. Vandaar dat gemeente Beuningen hier een stelpost voor heeft opgenomen.

1.3 Leeswijzer

Leeswijzer	
Afkorting	Verklaring
+	Een positief bedrag moet gelezen worden als een baat, vermeerding en als voordeel
-	Een negatief bedrag moet gelezen worden als een last, vermindering en als nadeel
Perspectiefnota	De Perspectiefnota is een combinatie van (voorheen) Zomernota en Kaderbrief
€	Bedragen maal € 1.000 tenzij anders vermeld.

Bij verklaring van afwijkingen op producten worden afwijkingen groter dan € 25.000 toegelicht.

De Perspectiefnota is het instrument waarmee het college uw raad een overzicht geeft van zaken in het lopende begrotingsjaar, de verwachte ontwikkelingen in de komende jaren en onze beleidsvoornemens.

De nu voorliggende Perspectiefnota 2023 schetst de financiële ontwikkelingen over de eerste 4 maanden van 2023 en de verwachte financiële ontwikkelingen voor de komende 4 jaren 2024 - 2027 voor zover deze op dit moment bekend zijn. De financiële resultaten en ontwikkelingen worden in hoofdstuk 2 en 3 in totalen, per programma en per product (taakveld) nader toegelicht.

De financiële ontwikkelingen die wij in deze Perspectiefnota hebben verwerkt zijn als volgt gerubriceerd:

1. Totale financiële ontwikkelingen
2. Autonome ontwikkelingen;
3. College besluiten;
4. Verbonden partijen;
5. Bedrijfsvoering;

In hoofdstuk 4 zijn in afwijking van vorige jaren ook Nieuw beleid en dekkingsvoorstellen opgenomen. Dit om een integrale afweging te kunnen maken bij het opstellen van de meerjaren begroting 2024-2027. De posten zijn opgenomen in tabel 4.1 'totaaloverzicht af te wegen bij begrotingsbehandeling 2024-2027'.

2 Financiële resultaten

2.1 Resultaat

Na verwerking van de Perspectiefnota 2023 zijn de verwachte resultaten als volgt:

Tabel 2.1: resultaten perspectiefnota 2023-2027	2023	2024	2025	2026	2027
Verwacht resultaten	-681	-1.136	1.610	353	890

Bedragen in € 1.000 (+=baat, voordeel/-=last, nadeel)

Voor de jaren 2023- 2027 is er vooralsnog geen structureel en reëel sluitend begrotingsresultaat.

2.2 Uitgangspunt

In de raadsvergadering van 8 november 2022 is de (meerjaren) begroting 2023-2026 vastgesteld. Hierop zijn 2 voorstellen tot wijziging (amendement) aangenomen. Nadien is het kader gewijzigd met de herfstnota 2022 en decembercirculaire 2022. Dit tezamen is het startpunt van deze perspectiefnota 2023.

Tabel 2.2 Uitgangspunt	2023	2024	2025	2026	2027
Geraamd resultaat meerjarenbegroting 2022-2026	276	1.901	3.294	742	676
Amendementen Begroting 2022-2026	-38	-38	-38	-38	-38
Herfstnota 2022	9	74	11	1.096	1.096
Effecten decembercirculaire 2022	-43	-41	-33	-25	-17
Opheffen stelpost herijking gemeentefonds	131	327	588	588	0
Impact AU jaarovergang 2026 naar 2027	0	0	0	0	-75
Verwacht resultaat voor Perspectiefnota	335	2.223	3.822	2.363	1.642

Bedragen in € 1.000 (+=baat, voordeel/-=last, nadeel)

2.3 Resultaat na perspectiefnota 2023

Tabel 2.3 Resultaten (meerjaren)begroting 2023-2027	2023	2024	2025	2026	2027
Verwacht resultaat meerjarenbegroting 2022-2026	335	2.223	3.822	2.363	1.642
Verwachte financiële ontwikkelingen	-1.016	-3.359	-2.212	-2.010	-752
Geraamd resultaat na Perspectiefnota	-681	-1.136	1.610	353	890

Bedragen in € 1.000 (+=baat, voordeel/-=last, nadeel)

Een verdere uitwerking van de verwachte financiële ontwikkelingen vindt u in hoofdstuk 3.

2.4 Reëel sluitende begroting

Tabel 2.7 Incidenteel en structureel	2023	2024	2025	2026	2027
Baten incidenteel	-8.382	-4.235	-2.762	-1.732	-2.217
Lasten incidenteel	7.983	5.334	1.427	456	21
Totaal incidenteel	-399	1.099	-1.335	-1.276	-2.196
Baten structureel	-71.916	-76.548	-77.573	-76.277	-76.277
Lasten structureel	72.996	76.586	77.297	77.199	77.583
Totaal structureel	1.080	38	-276	922	1.306
Eindtotaal	681	1.137	-1.610	-353	-890

Bedragen in € 1.000 (+=baat, voordeel/-=last, nadeel)

Volgens de Gemeentewet moet er in het belang van de horizontale verantwoording en het verticale toezicht sprake zijn van een structureel en reëel evenwicht. Met het begrip “structureel evenwicht” wordt nadrukkelijker bedoeld dat in de begroting structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De term “reëel” heeft betrekking op de mate van realiteit van de (meerjaren)ramingen. Hiervan is sprake in onze begroting volgens deze perspectiefnota. Een specificatie van het incidenteel en structureel karakter van onze lasten en baten komen in de meerjarenbegroting 2023-2027 nadrukkelijk terug.

3 Financiële ontwikkelingen

3.1 Algemene ontwikkelingen

De verwachte financiële ontwikkelingen over de begrotingsjaren 2023 tot en met 2027 zijn als volgt te specificeren:

Tabel 3.1: Verwachte financiële ontwikkelingen					
Bedragen in € 1.000 (+ = baat, voordeel/ -= last, nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Verwacht resultaat (= uitgangspunt)	335	2.223	3.822	2.363	1.642
Extra accres Loonprijsontwikkeling 2022	137	137	137	137	137
LPO accres (prognose meicirculaire 2023)	172	584	1.065	1.169	1.237
Rijksbijdrage financieringssysteem	0	0	0	0	1.072
Aangepaste verdeling Wet goed Verhuurderschap	-2	-2	-2	-2	-2
Compensatie Corona 2021 (nabetaaling)	138	0	0	0	0
<i>Aanpassingen volgens de Perspectiefnota 2023:</i>					
Tabel 3.2: Autonome ontwikkelingen	1.366	-860	-714	-667	-667
Tabel 3.3: College besluiten	-1.367	-871	-871	-871	-871
Tabel 3.4: Verbonden partijen	-1.181	-2.060	-1.530	-1.470	-1.352
Tabel 3.5: Bedrijfsvoering	-279	-288	-296	-305	-305
Totaal	-681	-1.136	1.610	353	890

De in het bovenstaand overzicht opgenomen posten worden hierna per onderdeel toegelicht.

Algemene uitkering:

Verwerking december circulaire 2022

In het "Verwacht resultaat" zijn de effecten van de december circulaire verwerkt. Het effect is licht nadelig. Het ministerie van BZK heeft in het rekenmodel van de septembercirculaire 2022 gerekend met een te hoge raming van de WOZ-waarden, waardoor deze te hoog was vastgesteld. De verwerking van deze correctie vond plaats in de decembercirculaire 2022. Bij de berekening van de septembercirculaire hadden we reeds rekening gehouden met de fout en voorzichtigheidshalve de algemene uitkering structureel verlaagd. De fout bleek bij de decembercirculaire nog hoger dan verwacht waardoor er een klein nadelig effect is ingeboekt.

Opheffen stelpost herijking gemeentefonds

De nieuwe verdeelsystematiek van het gemeentefonds is in 2023 ingegaan. Door de invoering van het nieuwe verdeelmodel per 2023 is er sprake van een groot aantal wijzigingen in de verdeelmaatstaven en zijn de bedragen per eenheid opnieuw bepaald. Door deze actualisatieslag ontvangt gemeente Beuningen minder aan Algemene Uitkering. Een groot deel van dit negatieve herverdeeleffect wordt gedekt middels een suppletie-uitkering. Het deel dat niet gedekt was, hadden we als stelpost opgenomen. Echter bij de invoering per 2023 is dat de nieuwe werkelijkheid geworden en de stelpost dus overbodig geworden waardoor die is opgeheven.

Maartbrief en voorjaarsnota Algemene uitkering

In deze Perspectiefnota is de meicirculaire 2023 niet verwerkt. Deze wordt meegerekend in de meerjarenbegroting 2024 – 2027. Echter voor het opstellen van deze kaderbrief is het essentieel om actuele informatie te hebben over rijksinkomsten. Vandaar dat er een tussentijdse brief is opgesteld door het rijk om gemeenten te informeren en een toelichting te geven op de status van enkele actuele onderwerpen. Daarnaast is de voorjaarsnota 2023 meegenomen waarin een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren is gepubliceerd.

- Extra accres vanwege uitzonderlijke stijging van de prijzen in 2022

Het kabinet heeft in de Najaarsnota 2022 aangekondigd een extra prijsbijstelling over 2022 uit te keren in verband met de uitzonderlijke prijsstijgingen voor 2022. In de Voorjaarsnota 2023 is aangekondigd dat gemeenten een extra bijstelling 2022 vanaf 2023 van slechts 127 miljoen structureel ontvangen. De definitieve bedragen volgen bij de Voorjaarsnota 2023 en de verdeling wordt in de meicirculaire 2023 bekend gemaakt.

Vooruitlopend hierop houden we bij deze Perspectiefnota reeds rekening met een prognose voor de meicirculaire 2023 gebaseerd op het CEP 2023 (Centraal Economisch Plan). Op basis daarvan hebben we een voorzichtige schatting van € 137.000 gemaakt voor de compensatie achteraf voor de hogere loon- en prijsontwikkeling van uitkeringsjaar 2022.

- Loonprijsontwikkeling (LPO) accres

Het accres voor loon- en prijsontwikkeling voor de jaren 2023 tot en met 2027 wordt bij de meicirculaire 2023 bekend gemaakt. Met de veronderstelling dat de grondslag voor de accressen gelijk blijft hebben we een schatting van de mutatie van de accressen voor de jaren 2023 tot en met 2027 gemaakt en reeds verwerkt in deze perspectiefnota. € 172.000 voor 2023 oplopend naar € 1.237.000 voor 2027.

- Rijksbijdrage financieringssysteem

Het Rijk heeft aangegeven dat met gemeenten gewerkt wordt aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026. In aanloop daarnaartoe heeft het kabinet in de septembercirculaire eenmalig extra middelen (€ 1.072.000) in 2026 voor de algemene uitkering beschikbaar gesteld. De gemeenten zijn vervolgens in oktober 2022 door de provincies geïnformeerd over het standpunt in het kader van het financieel toezicht. Het provinciaal standpunt luidt als volgt: Zij maken de inschatting dat de omvang van het inkomstenniveau van gemeenten, als gevolg van de toekomstige nieuwe financieringssysteem, minimaal zo hoog zal zijn als het niveau van 2026. Daarom staat de provincie nu toe om gemeenten dit bedrag structureel vanaf 2027 mee te laten nemen in de ramingen.

- Aangepaste verdeling Wet goed Verhuurderschap

In de decembercirculaire 2022 is voor de structurele kosten van de Wet Goed Verhuurderschap de middelen toegevoegd met ingang van 2023. In de decembercirculaire zijn de middelen echter verdeeld via de algemene uitkering op basis van de vaste verdeelsysteem en niet volgens de eerder afgesproken verdeling. Het ministerie heeft in de brief opgenomen dat de verdeling in de decembercirculaire helaas niet correct is en dat de correctie wordt verwerkt in de meicirculaire.

- Compensatie Corona 2021

Net als voor 2020 wordt de gemeente gecompenseerd voor de gedeelde inkomsten door corona 2021. De compensatie is berekend door het rijk voor drie groepen inkomsten, namelijk belastingen, leges en evenementenleges. Deze compensatie wordt bij de meicirculaire 2023 uitgekeerd.

Overige ontwikkelingen

- Principeakkoord Kabinet Hervormingsagenda Jeugd

Op 17 april 2023 heeft de VNG een principeakkoord bereikt met het kabinet over het financieel kader bij de Hervormingsagenda Jeugd. Met dit akkoord komt er de komende jaren voldoende financiële ruimte om de agenda uit te voeren. Daarmee kunnen gemeenten voor hun inwoners en vooral voor kwetsbare kinderen en gezinnen het verschil maken. Er is als onderdeel van het akkoord onder meer afgesproken dat de besparingsopgave wordt bevroren tot en met 2025. Daarna zal een deskundigencommissie met terugwerkende kracht een zwaarwegend oordeel geven over de vraag wie verantwoordelijk is voor tekorten.

- Nieuwe financiering gemeenten vanaf 2027 i.p.v. 2026

De exacte invulling van de nieuwe financieringssysteem moet nog verder worden uitgewerkt. Een belangrijk onderdeel is de wijze waarop de jaarlijkse groei van het fonds om stijgingen voor loon, prijs en volume op te kunnen vangen wordt geregeld. Uit de voorjaarsnota blijkt echter dat gemeente er vanaf

2027 structureel geld bij krijgen van het rijk. Doordat er pas in 2027 geld bijkomt, bedraagt er een flinke terugval van middelen in 2026 ten opzichte van 2025. Dit omdat er vanaf 2026 forse kortingen in de boeken staan. Een onderdeel daarvan is de opschalingskorting. Als alle opgaven en wettelijke verantwoordelijkheden in stand blijven en er sprake is van een forse vermindering van middelen zal dat consequenties hebben. De meicirculaire bevat waarschijnlijk het bedrag waarmee de fondsen vanaf 2027 worden geïndexeerd. Het is goed dat er nu een aanzet is voor een nieuwe normeringssystematiek, maar alles bij elkaar geeft de voorjaarsnota niet de gewenste structurele financiële zekerheid voor gemeenten.

Tabel 3.1.1: gemeentefonds					
Bedragen in € (+ = baat, voordeel/ -= last, nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Volgens herfstnota 2022 (excl stelposten)	44.995.000	45.535.000	47.457.000	46.310.000	46.087.000
Effecten decembercirculaire 2022	-41.000	-33.000	-25.000	-17.000	0
Volgens decembercirculaire 2022 (excl stelposten)	44.954.000	45.502.000	47.432.000	46.293.000	46.087.000
Stelpost extra rijksmiddelen Jeugdzorg 2024 tm 2026		1.450.000	875.000	425.000	
Stelpost besparing maatregelen Jeugdzorg rijk structureel		-115.000	-575.000	-575.000	-590.000
Volgens decembercirculaire 2022 (incl stelposten)	44.954.000	46.837.000	47.732.000	46.143.000	45.497.000
Extra accres LPO 2022	137.000	137.000	137.000	137.000	137.000
LPO accres (prognose meicirculaire 2023)	172.000	584.000	1.065.000	1.169.000	1.237.000
Rijksbijdrage financieringssystematiek					1.072.000
Aangepaste verdeling Wet goed Verhuurderschap	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Compensatie corona 2021 (nabetaaling)	138.000				
Totaal gemeentefonds	45.399.000	47.556.000	48.932.000	47.447.000	47.941.000

3.2 Autonome ontwikkelingen

De ontwikkelingen worden in de volgende tabel weergegeven, per programma en product.

	2023	2024	2025	2026	2027
Werk en inkomen					
Inkomensvoorzieningen	31	31	31	31	31
Saldo programma	31	31	31	31	31

Jeugd					
Kinderopvang	-20	-20	-20	-20	-20
Individuele voorzieningen Jeugd	-10	-10	-10	-10	-10
Saldo programma	-30	-30	-30	-30	-30

Maatschappelijke ondersteuning					
Wet inburgering	-69	-52	-8	-8	-8
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	-17	-17	-17	-17	-17
MFA Ewijk	10	10	10	10	10
MFA Weurt	-1	-1	-1	-1	-1
Saldo programma	-76	-59	-15	-15	-15

Welzijn en educatie					
Huisvesting onderwijs	-16	0	0	0	0
Lokaal onderwijsbeleid	70	-4	-4	-4	-4
Muziekonderwijs	-65	-65	-65	-65	-65
Bevordering sportdeelname	-2	-2	-2	-2	-2
Kunstbeoefening en-bevordering	-28	-32	-32	-32	-32

Erfgoed/archeologie	-20	0	0	0	0
Openbaar groen/park/plantsoen	0	-35	-35	-35	-35
Toerisme	0	0	-9	-9	-9
Evenementen	0	0	-4	0	0
Saldo programma	-61	-137	-150	-146	-146

Omgeving					
Verkeersmaatregelen	-17	-20	0	0	0
Maatregelen milieubescherming	20	0	0	0	0
Diverse gronden	-4	-9	-9	-9	-9
Saldo programma	-1	-29	-9	-9	-9

Openbare orde en veiligheid					
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	3	3	3	3	3
Rampenbestrijding	2.044	0	0	0	0
Saldo programma	2.047	3	3	3	3

Bestuur en algemene ondersteuning					
Overhead (P&O)	-50	-23	-23	-3	-3
Overhead (automatisering)	-210	-210	-166	-187	-187
Verkiezingen	-15	-15	-15	-15	-15
Leges burgerzaken	-65	-65	-65	-65	-65
Salarissen (ambtelijke org.)	-210	-250	-200	-156	-156
Saldo programma	-550	-563	-469	-426	-426

Onroerende zaakbelasting					
OZB-gebruikers	34	0	0	0	0
OZB-eigenaren	27	0	0	0	0
Saldo programma	61	0	0	0	0

Overige eigen middelen					
Toeristenbelasting	-75	-75	-75	-75	-75
Hondenbelasting	25	0	0	0	0
Reclamebelasting	-4	0	0	0	0
Saldo programma	-54	-75	-75	-75	-75
Verwacht effect	1.366	-860	-714	-667	-667

Toelichting op autonome ontwikkelingen met een afwijking hoger dan € 25.000, per programma/product:

Programma 1 Werk en inkomen

Inkomensvoorzieningen:

Gebruik maken van de IOAW kan indien mensen geboren zijn voor 1-1-1965. Deze populatie wordt kleiner waardoor de geraamde lasten ook lager worden.

Programma 3 Maatschappelijke ondersteuning

Wet inburgering:

In het bestuurlijk akkoord met betrekking tot de opvang van asielzoekers op 26 augustus 2022 is afgesproken dat het Rijk voldoende financiële middelen beschikbaar stelt voor integratie. Als gevolg van

een hogere instroom van inburgeraars is het budget voor de inburgering voor de jaren 2022, 2023 en 2024 opgehoogd om alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden. In de regio Rijk van Nijmegen is afgesproken dat deze middelen worden ingezet voor de financiering onderwijsroute in 2023 en 2024. De specifieke uitkering is echter niet toereikend waarbij het Rijk mogelijk nog komt met een voorstel voor de financiering. De grondslag is een wettelijke vereiste waaraan we moeten voldoen.

Programma 4 Welzijn en educatie

Lokaal onderwijsbeleid:

In 2023 worden alle onderwijsachterstand maatregelen betaald vanuit Rijksmiddelen waardoor inzet van (aanvullende) eigen middelen niet nodig zijn.

Muziekonderwijs:

In de uitvoeringsnota Kunst, Cultuur en Erfgoed is een uitzetting van bestaand beleid voor muziekonderwijs opgenomen voor uitbreiding van inzet muzikdocenten voor 2023 en vanaf 2024.

Kunstbeoefening en-bevordering:

In de uitvoeringsnota Kunst, Cultuur en Erfgoed worden middelen beschikbaar gesteld voor instellingen, gezelschappen, onderwijsvorming (w.o. muziekonderwijs) en innovatie. Het is de uitwerking van het kunst en cultuur beleidsplan.

Programma 6 Openbare orde en veiligheid

Rampenbestrijding:

In de begroting zijn voor 2023 € 1.137.000 momenteel de baten als lasten aan elkaar gelijkgesteld. De totale ontvangsten van normbedragen over beschikbare opvangplekken voor de **eerste helft van 2023** bedragen € 3.182.000. Dit betekent een overschot op de exploitatie van de opvangplekken van € 2.044.000. In deze perspectiefnota wordt voorgesteld de opbrengsten aan de werkelijkheid aan te passen.

Voor de tweede helft van 2023 zijn de opbrengsten niet meegerekend vanwege de onzekerheid of de opvang dan nog ontheemden uit Oekraïne zal hebben en ook is het heel realistisch dat de normbedragen per opvangplek door het Rijk naar beneden worden bijgesteld.

Programma 7 Bestuur en algemene ondersteuning

Overhead (P&O):

Inrichting van werkplekken is inherent aan de uitbreiding van personeel. Tevens is er extra aandacht aan organisatieontwikkeling om o.a. een goed en aantrekkelijk werkgever te zijn en te blijven.

Overhead (automatisering):

Ontwikkeling op automatiseringsgebied vergt nog steeds een substantiële bijdrage. De volgende zaken vergen extra middelen:

- Ontwikkelingen naar Cloud omgevingen;
- Inrichting Zaakgericht werken voor organisatie inclusief de inwonerkant;
- Voldoen aan stringenter wet- en regelgeving zoals Wet Open Overheid;
- Grip krijgen op het complexe sociaal domein middels vak applicaties;
- Archivering en ontsluiting brondocumenten burgerzaken aanpassen aan wetgeving;

Deze ontwikkeling is onoverkomelijk en sluit volledig aan bij eerder gekozen architectuurprincipes en regionale Cloud strategie. Om deze ontwikkelingen te organiseren is inzet van kennis en kunde in de vorm van projectleiding en ondersteuning nodig.

Leges burgerzaken:

Ondanks dat het van tevoren lastig in te schatten is, is de hoeveelheid aanvragen voor reisdocumenten de laatste jaren afgenomen. Dus ook de legesopbrengsten. Dat heeft o.a. te maken met de verlengde geldigheid van documenten sinds 2014.

Salarissen (ambtelijke org.):

Aanpassing van de lonen volgens de cao-verhoging is een oorzaak van de toename. Daarnaast zijn een tweetal praktijkondersteuners huisartsenpraktijk in de formatie opgenomen (POH'ers) t.b.v. aanpak van jeugdproblematiek. Tevens is er een structurele uitbreiding voor coördinator vluchtelingen en coördinator participatie. Voor 2023 en 2024 is er extra budget voor de teamleider dienstverlening, burgerzaken en tic. Voor 3 jaar (2023 t/m 2025) is er extra ondersteuning noodzakelijk in twee specifieke functies, namelijk verkeerskundige en stedenbouwkundige. Dit voornamelijk voor de woningbouwopgave.

Programma 8 Onroerende zaakbelasting

OZB-gebruikers:

Dit betreft een inschatting met cijfers van belastingsamenwerking Munitax dat er een hogere belastingopbrengst is dan begroot.

OZB-eigenaren:

Dit betreft een inschatting met cijfers van belastingsamenwerking Munitax dat er een hogere belastingopbrengst is dan begroot.

Programma 9 Overige eigen middelen

Toeristenbelasting:

In 2022 is de begroting te positief bijgesteld doordat er 'facturatie' moment onterecht dubbel is meegerekend. Hierdoor is er geen sprake van een structureel hogere opbrengst. Nu vindt correctie naar het juiste opbrengsten niveau plaats.

Hondenbelasting:

Dit betreft een inschatting met cijfers van belastingsamenwerking Munitax dat er een hogere belastingopbrengst is dan begroot.

3.3 Collegebesluiten

Hieronder treft u een inventarisatie aan van reeds genomen collegebesluiten over de eerste vier maanden van 2023. Veelal gerelateerd aan autonome ontwikkelingen. Verwerking van deze besluiten vindt plaats bij deze perspectiefnota.

	2023	2024	2025	2026	2027
Werk en inkomen					
Inkomensvoorzieningen	-532	0	0	0	0
Saldo programma	-532	0	0	0	0

Jeugd					
Individuele voorzieningen Jeugd	-245	-245	-245	-245	-245
Individuele voorz. Jeugd Intensief	-144	-144	-144	-144	-144
Saldo programma	-389	-389	-389	-389	-389

Maatschappelijke ondersteuning					
Maatwerkvoorz. (materieel) Wmo	-66	-66	-66	-66	-66
Maatwerkvoorz. (immaterieel) Wmo	-392	-392	-392	-392	-392
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	-32	-32	-32	-32	-32
Saldo programma	-491	-491	-491	-491	-491

Welzijn en educatie					
Sportaccommodaties	-7	-7	-7	-7	-7
Kunstbeoefening en-bevordering	-2	-2	-2	-2	-2
Openbaar groen/park/plantsoen	-55	-55	-55	-55	-55
Evenementen	-25	0	0	0	0
Saldo programma	-88	-63	-63	-63	-63

Omgeving					
Verkeersmaatregelen	-20	0	0	0	0
Diverse gronden	81	0	0	0	0
Vastgoedbeheer	93	93	93	93	93
Saldo programma	154	93	93	93	93

Bestuur en algemene ondersteuning					
Burgemeester en wethouders	-22	-22	-22	-22	-22
Saldo programma	-22	-22	-22	-22	-22
Verwacht effect Autonome ontwikkeling / Collegebesluiten	-1.367	-871	-871	-871	-871

Programma 1 Werk en inkomen

Inkomensvoorzieningen:

Met de decembercirculaire is aanvullend € 453.000 beschikbaar gekomen (ontvangst via de algemene uitkering) voor de extra betaling van de energietoeslag. Deze ontvangst is verwerkt in programma 7, product Algemene Uitkering, tegelijkertijd met alle wijzigingen van de decembercirculaire 2022. Dit

aanvullende budget is voor de verstrekking zelf en voor de uitvoeringskosten. Tot en met februari 2023 hebben wij 1.063 huishoudens de toeslag uitbetaald (t.o.v. de meest recente CBS-gegevens een bereik van 97%). Automatisch uitbetalen van € 500 aan 1.063 huishouden aan wie is toegekend komt neer op € 531.500. Deze lasten zijn verwerkt in programma 1. Dit maakt dat er een tekort is van minimaal € 78.500,-. Dit tekort is exclusief de nieuwe toekenningen die mogelijk nog volgen tot 30 juni 2023. Dit zal de gemeente moeten voorschieten in afwachting van de wetgeving die naar verwachting vastgesteld wordt medio juli.

Programma 2 Jeugd

Individuele voorzieningen Jeugd en Jeugd Intensief:

Wijziging tarieven ambulante jeugdhulp. In de gemeentelijke begroting voor 2023 is tekstueel wel gewezen op de waarschijnlijkheid van een aanzienlijke indexering. Tijdens het opstellen van de begroting was het indexeringspercentage nog niet definitief en zodoende is de voorgestelde indexering van 6% nu pas verwerkt in de gemeentelijke begroting.

Programma 3 Maatschappelijke Ondersteuning

Maatwerkvoorz. (Materieel)

Tarieven Perspectief worden structureel geïndexeerd conform subsidieafspraken. Vanaf 2022 wordt de huur van het Molenhuis doorbelast. Zie de tegenboeking bij product vastgoedbeheer, programma Omgeving.

Maatwerkvoorz. (Immaterieel) Wmo:

Wijziging tarieven maatschappelijk ondersteuning. In de gemeentelijke begroting voor 2023 is tekstueel wel gewezen op de waarschijnlijkheid van een aanzienlijke indexering. Tijdens het opstellen van de begroting was het indexeringspercentage nog niet definitief en zodoende is de voorgestelde indexering van 6% nu pas verwerkt in de gemeentelijke begroting.

Tariefstelling hulp bij het huishouden 2023. De hierboven benoemde verwachte realisatie 2023 is afgeleid van de verwachte realisatie over 2022, met een stijging van 11,99%. Daarbij is uitgegaan van het een gelijkblijvend aantal cliënten om zuiver het effect van de indexering in beeld te brengen. De conclusie is dat de stijging in het uurtarief naar verwachting tot een nadeel van afgerond € 188.000 leidt ten opzichte van het bedrag dat in onze begroting is geraamd. Het voorstel is om bij de perspectiefnota een aanpassing te doen, waarbij dan nog wel een actualisatie moet plaatsvinden op basis van de dan bekende gegevens. Dit wordt bekeken bij de najaarsnota.

Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd:

Tarieven Perspectief worden structureel geïndexeerd conform subsidieafspraken. Vanaf 2022 wordt de huurlasten van Mijntje doorbelast. Zie de tegenboeking bij product vastgoedbeheer, programma Omgeving.

Programma 4 Welzijn en Educatie

Openbaar groen/park/plantsoen:

Ophoging van het budget als gevolg van de aanbesteding bomenonderhoud.

Evenementen:

Budget om het evenementenbeleid van de gemeente Beuningen op te laten stellen.

Programma 5 Omgeving

Diverse gronden:

Inkomsten van twee (rest)stroken grond die verkocht zijn aan twee eigenaren die aan die stroken grenzen.

Vastgoedbeheer:

Vanaf 2022 wordt de huur van het Molenhuis en Mijntje doorbelast.

De gemeente heeft in het beleid vastgelegd dat er geen verborgen subsidies mag worden verstrekt in de vorm van huur. Het gebruik van het Molenhuis door St. Perspectief werd jarenlang via een bruikleenovereenkomst geregeld. Om deze situatie in lijn te trekken met het vastgestelde beleid dient de huidige situatie aangepast te worden en een huurovereenkomst tussen beide partijen overeengekomen te worden.

Daarnaast zijn er diverse structurele verhoging van huurinkomsten.

3.4 Verbonden partijen

Hieronder treft u een overzicht aan van verbonden partijen waarbij een wijzigingen heeft plaatsgevonden. Inhoudelijke toelichting van de verbonden partijen vindt in aparte documenten met u plaats. Verwerking van de bijdragen zijn voor het juiste en volledige beeld in deze perspectiefnota verwerkt.

Tabel 3.4: Verbonden partijen					
	2023	2024	2025	2026	2027
DRAN	-24	-22	4	-17	-140
GGD	-125	-203	-203	-203	-203
Groene Metropool Regio	-9	-29	-29	-29	-29
MGR ICT	-66	-161	-169	-177	-185
MGR Werkbedrijf	-134	-339	-380	-285	0
Munitax	-344	-347	0	0	0
ODRN	-368	-762	-549	-549	-549
VRGZ	-112	-198	-204	-210	-247
Totaal	-1.182	-2.061	-1.530	-1.470	-1.353

Bedragen in € 1000 (+ = baat, voordeel/ - = last, nadeel)

DRAN:

Geen bijzondere melding in de zienswijze door gemeente Beuningen. Verdere inhoud is toegelicht in de begroting van DRAN.

GGD:

Geen bijzondere melding in de zienswijze door gemeente Beuningen. Verdere inhoud is toegelicht in de begroting van GGD.

GMR:

Geen bijzondere melding in de zienswijze door gemeente Beuningen. Verdere inhoud is toegelicht in de begroting van GMR.

MGR-ICT en Werkbedrijf:

Geen bijzondere melding in de zienswijze door gemeente Beuningen. Verdere inhoud is toegelicht in de begroting van MGR.

MARN:

Gezien de zeer geringe aanpassing van de opbrengsten vanuit MARN is deze niet verder toegelicht.

Belastingsamenwerking Munitax:

Hiervoor is door u geen zienswijze ontvangen. In 2023 zijn substantieel meer bezwaarschriften op belastingaanslagen ontvangen (4500 in 2023 tegenover 1800 in 2022). Om dit af te kunnen doen is aanzienlijk meer personeel (juristen en taxateurs) nodig. Dit zal vooral op inhuurbasis plaatsvinden. Ook voor 2024 is de verwachting dat er wederom veel bezwaarschriften ontvangen worden. In 2025 is het uitgangspunt genomen dat er wijziging in wetgeving zal plaatsvinden zodat er minder bezwaar gemaakt wordt door voornamelijk No Cure No Pay bureaus.

ODRN:

Geen bijzondere melding in de zienswijze door gemeente Beuningen. Verdere inhoud is toegelicht in de begroting van ODRN. Een herverdeling van de bijdrage aan ODRN is mogelijk, omdat mogelijk niet alle deelnemers dezelfde diensten blijven afnemen. Dit kan gevolgen hebben voor de dienstverleningsovereenkomst vanaf 2024.

VRGZ:

Geen bijzondere melding in de zienswijze door gemeente Beuningen. Verdere inhoud is toegelicht in de begroting van VRGZ.

3.5 Bedrijfsvoering

Tabel 3.5: Bedrijfsvoering					
Bedragen in € 1000 (+ = baat, voordeel/ -= last, nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Product: Salarissen (ambtelijke org.)					
CAO-verhoging	-279	-288	-296	-305	-305
Totaal	-279	-288	-296	-305	-305

Op 5 april 2023 hebben de leden en het bestuur van de VNG ingestemd met het principeakkoord. Hiermee is de cao Gemeenten 2023 een feit geworden. De belangrijkste wijziging is de structurele loonstijging en is deze financieel verwerkt in bovenstaand overzicht.

4 Uitgangspunten programma begroting 2024-2027

4.1 Inleiding

Voor de programmabegroting 2024 stelt de gemeenteraad de financiële kaders vast voor de lasten en baten. Niet alleen bepaalt de gemeenteraad wat de lasten en baten zijn, maar ook waaraan en op welk niveau dit gebeurt. Om tot een goede besluitvorming te komen doorloopt het begrotingsproces verschillende fasen:

1. Integrale afweging maken van nieuw beleid/ effecten binnen het coalitieakkoord/ inzet bestemmingsreserve
2. vaststellen van de uitgangspunten voor de begroting 2024-2027 in deze perspectiefnota,
3. inzet van spaarvoorziening ter dekking in de toekomst

Tabel 4.1.1 Totaaloverzicht 'Af te wegen bij begrotingsbehandeling 2024-2027'					
Bedragen in € 1.000 (+ = baat, voordeel/ - = last, nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Tabel 4.2: Nieuw beleid	-68	-427	-398	-388	-413
Tabel 4.3: Verwerking coalitie akkoord 2022-2026	70	35	-115	-1.561	-3.230
Tabel 4.5: Inzet bestemmingsreserve	0	-75	0	0	0
Tabel 4.6: Financiële gevolgen uitgangspunten begroting 2024-2027	0	147	-158	-473	-958
Totaal	2	-320	-671	-2.422	-4.601

Tabel 4.1.2: Spaarprogramma					
Bedragen in € 1000 (+ = baat, voordeel/ - = last, nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Tabel 4.7: Inzet spaarprogramma	679	1.366	1.366	1.366	1.366
Totaal	679	1.366	1.366	1.366	1.366

4.2 Nieuw beleid

Hieronder treft u de inventarisatie aan van nieuw beleid wensen. In tegenstelling tot voorgaande jaren worden de initiatieven bij behandeling van de begroting aan u voorgelegd om een integrale afweging te kunnen maken.

Tabel 4.2: Nieuw beleid							
Bedragen in € 1.000 (+ = baat, voordeel/ - = last, nadeel)	Progr	2023	2024	2025	2026	2027	S/ I
Product:	4						
LEADER-gebied 2023-2027			-22	-22	-22	-22	S
Product:	4						
Gebiedsontwikkeling Het Broek			-15	-10		-35	S
Product: bibliotheek, muziekonderwijs, kunstbeoefening	4						
Uitvoeringsnota Kunst, Cultuur en Erfgoed		-18	-102	-143	-163	-153	S
Product: Verkeersmaatregelen	5						
Evaluatie blauwe zone			-20				I
Product: Openbaar groen/ park/ plantsoen	5						
Continuering A niveau voor jonge aanplant		-50	-65				I
Budget aanbesteding groenbestek				-20			I
Budget bestrijding duizendknoop			-30	-30	-30	-30	S
Product: Salarissen (ambtelijke organisatie)	7						
Urenuitbreiding Preventie taken binnen schuldhulpverlening			-28	-28	-28	-28	S
Beleidsuitvoering EZ/ R&T/ evenementen			-80	-80	-80	-80	S
Voortzetting participatiecoach			-65	-65	-65	-65	S
Totaal		-68	-427	-398	-388	-413	

Leader-gebied 2023-2027

We willen een LEADER-gebied worden voor de periode van 2023-2027. Binnen deze subsidieregeling worden inwonersinitiatieven gesubsidieerd die o.a. bijdragen aan de sociaaleconomische ontwikkeling in kleine dorpen en kernen met een accent op biodiversiteit, klimaat en kringlooplandbouw.

Om een LEADER-gebied te kunnen zijn moet er een Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS) worden opgesteld en er moet een Lokale Actie Groep (LAG) worden ingesteld. De LAG is een door de provincie ingestelde zelfstandige adviescommissie met een eigen bottom-up besluitvormingsproces. Deze twee zaken moeten vooraf aan de subsidieperiode zijn uitgevoerd.

Gebiedsontwikkeling Het Broek

Eind 2021 stelde de gemeenteraad het Omgevingsprogramma Recreatie en Toerisme vast. Daarin is opgenomen de visie Gebiedsontwikkeling Het Broek. Deze visie richt zich op:

- versterken van dag- en verblijfsrecreatie (incl. evenementen);
- vergroten van de aantrekkelijkheid van De Groene Heuvels en de omliggende gebieden;
- verbeteren van de toegankelijkheid/bereikbaarheid van het gebied;
- het vergroten van biodiversiteit en toevoegen van groenelementen.

Leisurelands investeert in de inrichting en voorzieningen op recreatiegebied De Groene Heuvels, bedrijven investeren in de doorontwikkeling van hun dag- en verblijfsrecreatieve aanbod.

Voor het verbeteren van de toegankelijkheid/bereikbaarheid en versterking van natuur en biodiversiteit zijn overheidsinvesteringen nodig. Als uitwerking van de visie Gebiedsontwikkeling Het Broek wordt daarom een meerjaren investeringsprogramma Het Broek opgesteld.

Gemeentelijke investeringen in Het Broek richten zich op het gebied rondom recreatiegebied De Groene Heuvels. De focus ligt op 4 speerpunten:

- a) verbeteren infrastructuur/belastbaarheid wegen;
- b) verbeteren verkeersveiligheid voor (recreatief) fietsverkeer;
- c) versterken van recreatief wandel- en fietsnetwerk;
- d) versterken van groen en biodiversiteit.

Op basis van deze speerpunten is een investeringsprogramma opgesteld voor de periode 2023-2028

Uitvoeringsnota Kunst, Cultuur en Erfgoed

We willen dat onze inwoners zoveel mogelijk betrokken zijn bij kunst, cultuur en erfgoed in Beuningen. We spreken daarbij verschillende doelgroepen, ideeën en initiatieven aan.

- Kunst, cultuur en erfgoed voor iedere inwoner bereikbaar, laagdrempelig en betaalbaar.
- Kunst, cultuur en erfgoed moet veelzijdig en afwisselend blijven. Er is een verschillend aanbod om naar te kijken, luisteren, doen en beleven.

In januari 2022 heeft de gemeenteraad de Kadernota Kunst, Cultuur en Erfgoed vastgesteld. De vastgelegde ambities zijn: zichtbaarheid, betrekken van jongeren, sterker door samenwerking, kunst – cultuur – erfgoed op de kaart. In de kadernota is opgenomen dat we in 2022 een uitvoeringsnota maken waarin we de vier ambities uitwerken. Dit doen we ook samen met inwoners, groepen en organisaties. Zij denken mee of en zo ja, hoe/ op welke manier zij hun wensen en ideeën op cultureel gebied willen realiseren en of ze daarbij ondersteuning van de gemeente willen hebben.

De gemeente faciliteert hierna vooral bij de uitvoering van het cultuurbeleid. Uiteindelijk zijn de organisaties zelf verantwoordelijk voor de uitvoering. De verdere invulling van de kaderstelling is bedoeld om tot een uitvoeringsnota te komen.

Evaluatie blauwe zone

In 2020 is het ontheffingsstelsel van de parkeerschijfzone (blauwe zone) gedigitaliseerd. Hiermee zou het centrum parkeren beter gebruikt moeten worden, door betere controle op ontheffingshouders en het

gebruik van de parkeerschijfzone. Daarnaast is eind 2021 een deel van de blauwe zone verduidelijkt (Burg. Geradtslaan) en zijn afgelopen maanden diverse ontheffings-gerechtigden aan het bestand toegevoegd.

We krijgen met enige regelmaat meldingen parkeerdruk net buiten de blauwe zone, binnen de blauwe zone, het doordraaien van de parkeerschijf of uitvoeren van werkzaamheden zonder ontheffing. De beleving van de parkeerdruk en binnengekomen signalen willen we dan ook graag in kaart brengen om knelpunten objectief te kunnen signaleren.

Aanvullend zien we diverse nieuwe ontwikkelingen in het centrumgebied (bijv. sportschool, (afhaal)restaurants, uitbreiding supermarkten) én neemt het aantal woningen in de gemeente de komende jaren toe. Ook is het Asdonckterrein met de komst van de opvang voor Oekraïense vluchtelingen niet meer volledig bruikbaar als overloopterrein bij evenementen en als langparkeerplaats voor bijvoorbeeld werknemers in het centrumgebied.

De vraag is of er (nog) genoeg parkeerruimte is om al onze inwoners en bezoekers van de voorzieningen in het Beuningse centrum gebruik te kunnen laten maken, en/of dat we naar een ander parkeerregime- of beleid toe moeten om het Beuningse centrum ook in de toekomst goed bereikbaar te houden met auto, fiets, openbaar vervoer, te voet én voor leveranciers.

Deze evaluatie geeft inzicht in de (ervaren) knelpunten en duiding aan maatregelen die aan een oplossing bij kunnen dragen. Dit sluit ook aan op de voorgenomen actualisatie van de centrumvisie in bredere zin (Q2/Q3 2023), waarvan de thema's bereikbaarheid en parkeren in de blauwe zone onderdeel uitmaken.

Continuering A-niveau nieuwe aanplant

In 2022 heeft de raad extra budget toegezegd voor 2023 om jonge aanplant de eerste 3 jaar intensiever te beheren (op A-niveau). Dit leidt tot:

1. fraaier groen en minder klachten en
2. lagere kosten voor inboet (herstel van jonge aanplant achteraf).

Na drie jaar is de aanplant voldoende aangeslagen om te kunnen concurreren met onkruid. Voor 2024 is echter nog geen budget beschikbaar. Daar komt bij dat het areaal jonge aanplant in 2023 fors toeneemt door oplevering van Den Elt (2^e fase), en de reconstructies Houtduiflaan en Thomas van Heereveldstraat en herinrichting Poldervaart/Binnenvaart.

In 2024 wordt het groenbeheer opnieuw aanbesteed. Daarmee wordt naar alle waarschijnlijkheid vanaf 2025 A-niveau voor jonge aanplant onderdeel van het groenbestek.

Budget aanbesteding groenbestek

Het college heeft eind 2022 een prioritering en planning vastgesteld voor ruimtelijke projecten. Ook de aanbesteding van het nieuwe groenbestek is hierin opgenomen. Dit gaan we uitvoeren in 2025. Het nieuwe groenbestek gaat dan in werking in 2026. Voor de aanbesteding is budget nodig voor het schrijven van het bestek, dit gebeurt door een groenbureau. Plus ondersteuning door een externe inkoper/aanbestedingsdeskundige.

Budget bestrijding duizendknoop

Aziatische duizendknoop is een plant die niet van nature in ons land voorkomt en zich snel verspreidt. Daarbij verdringt het andere planten en kan schade veroorzaken aan bouwwerken. Sinds 1 januari 2022 geldt er dan ook een nationaal handelsverbod voor Aziatische duizendknoop. Daarmee is ook de handel van grond vervuild met duizendknoop strafbaar geworden. Dit kan leiden tot forse kostenposten voor sanering van grond bij ruimtelijke projecten. Daarnaast verdringt duizendknoop inheemse soorten en vormt dus een bedreiging voor de biodiversiteit.

Eind 2022 hebben college en raad het Groenbeleidsplan vastgesteld. Het college heeft daarbij ook het bijbehorende Uitvoeringsprogramma vastgesteld waarin is opgenomen om structureel €30.000 vrij te maken voor de natuurvriendelijke bestrijding van duizendknoop. Bestrijding is kostbaar en kan niet structureel uit het huidige beheerbudget bekostigd worden.

Urenuitbreiding Preventie taken binnen schuldhulpverlening

We investeren in preventieve aspecten van schuldhulpverlening. Dit ging met name om de projecten "Schulden in de spreekkamer", in samenwerking met huisartsen, en het vrijmaken van extra uren voor vroeg signalering van schulden. Deze middelen waren specifiek bedoeld voor 2022 en 2023, omdat we met behulp van een pilot wilden onderzoeken of deze aanpak succesvol kon bijdragen aan het eerder signaleren van betalingsproblemen, zodat wij eerder in staat zijn om passende hulp aan te bieden.

Door de uitbreiding van de uren bij SHV kunnen we project "Geldzorgen in de Spreekkamer" blijven uitvoeren. Hierdoor kunnen huisartsen patiënten die financiële problemen hebben en daardoor ook gezondheidsproblemen ervaren, direct doorverwijzen naar onze schuldhulpverleners. Momenteel werken we samen met twee huisartsen aan dit project en we hopen in de toekomst nog meer huisartsen aan te sluiten.

Ook kunnen we dankzij de extra uren ons project "Vroeg signalering Beuningen" beter en effectiever uitvoeren. Dit is een wettelijke taak waarin gemeenten signalen van de belangrijkste schuldeisers in Nederland ontvangen, zoals woningcorporaties, zorgverzekeraars, Vitens en energieleveranciers, wanneer er sprake is van een betalingsachterstand. Met de extra uren kunnen we in schrijnende gevallen bij mensen thuis langsgaan en persoonlijke hulp bieden. Dit is belangrijk omdat er nog steeds een taboe heerst rondom schulden.

Gezien de huidige economische onzekerheid en energiecrisis vinden we het belangrijk dat we deze persoonlijke aanpak voort kunnen zetten.

Beleidsuitvoering EZ/ R&T/ evenementen

Er komen op economisch, toeristisch en evenementen vlak meer taken op ons af. Denk bijvoorbeeld aan de verdere ontwikkeling van 't Broek. Om voldoende te kunnen waarborgen dat alle processen goed blijven verlopen, is het belangrijk dat we extra capaciteit inzetten op beleidsuitvoering met betrekking tot Economie, recreatie & toerisme.

In de gemeente worden een aantal evenementen georganiseerd, waaronder ook een aantal grotere. Evenementen verbinden mensen en maken Beuningen een levendige gemeente. Evenementen moeten goed ingepast worden in de omgeving en initiatiefnemers moeten weten wie ze hiervoor bij de gemeente kunnen benaderen. Er moeten duidelijke kaders zijn en ieders rol moet duidelijk zijn. Het is daarom wenselijk om de functie adviseur EZ/ R&T/ evenementen hiervoor te creëren.

Voorzetting participatiecoach

We hebben afgelopen jaar extra geld geïnvesteerd in een Participatiecoach, die zich richt op de niet-loonvormende keten. Deze extra middelen waren bedoeld voor een pilot om te onderzoeken of de Participatiecoach een waardevolle bijdrage kon leveren aan het activeren van ons bijstandsbestand. De pilot is gestart in november 2022 en de eerste resultaten zijn zeer positief. Daarom willen we nu de Participatiecoach structureel inzetten voor onze uitkeringsgerechtigden, om hen te helpen activeren.

4.3 Verwerking coalitieakkoord 2022-2026

In 2022 is het coalitieakkoord integraal vertaald in de begroting 2023 – 2026. Doordat in de tijd nieuwe of gewijzigde inzichten ontstaan, verschuiven ook geplande acties tussen jaarschijven. Een overzicht van het coalitieakkoord 2022-2026 met aanpassingen daarop zijn hieronder toegelicht. Voor het overzicht is eerst het coalitieakkoord opgenomen en vervolgens de wijzigingen en/of aanvullingen daarop. Onderstaande tabel is vanuit de begroting 2022-2026 en geeft de toentertijd gemaakte afspraken weer.

Tabel Vertaling coalitieakkoord 2022-2026		Exploitatie effecten				
Bedragen in € 1.000 (+=baat,voordeel/ -=last,nadeel)	Progr	2023	2024	2025	2026	S/I
Energiestroppenpot	1	-250	-250			i
Woningbouwopgave: Projectleiding, ontwikkeling organisatie	7	-400	-400	-400	-300	s
Projecten ten uitvoer brengen (Openb. Ruimte projecten, zandwinning, niet zijnde woning)	7	-85	-85	-85	-85	s
Project Ooigraaf: Nieuwbouw zwembad	4				-100	s
Integrale aanpak Ooigraaf	4	-25				i
Krediet raadszaal	7		-34	-34	-34	s
Participatiebeleid	7	-25				i
Project gemeentehuis	7		-50			i
Verduurzaming maatschappelijke gebouwen	7		-24	-59	-59	s
Groenbeleidsplan	4	-20	-20	-20	-20	s
Bosgebieden	4	-40	-20	-20	-20	s
Uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme incl Broek	4	-50				i
Renovatie Montijn (triangel)	3				-50	s
Uitvoeringsplan kunst & cultuur inclusief infrastructuur	4	-35	-35	-35		i
Verkeersveiligheid Schoenaker-fietspad goudwerf	5		-20	-20	-20	s
Herinrichting Geerstraat	5				-18	s
Herinrichting Leegstraat	5				-17	s
Herinrichting Kennedysingel West	5					s
Ontsluiting Ewijk Zuid	9	-50				i
Ombouw Gescheiden Stelsel parken naar verbeterd GS (vanuit rioleringsmiddelen)	5					i
Milieubeleidsplan	5	-20	-20	-20	-20	s
Mobiliteitsplan 2023	5	-18				i
Warmtenet	9	-200	-200	-200		s
Stimulering circulair bouwen	9	-25				s
Verbeteren dienstverlening ODRN	7	-40	-40	-40	-40	s
Grens minima naar 120%	1	-250	-250	-250	-250	s
Vergeten inwoners (project HAN) aalsterveld, olden temp	3		-25			i
Leghe Polder: maatschappelijke en ruimtelijke studie	3	-200	-200			i
Visie en uitbreiding bedrijventerrein en realisatie	9	-40	-40			i
Uitvoeringscapaciteit sociaal team (incl infopunt opvoeden, praktijkondersteuning huisarts, schoolmaatschappelijk werk)	2		-95	-95	-95	s
Pilot schulden niet laten oplopen jongeren	1		-25			i
Totaal coalitieakkoord 2023-2026		-1.772	-1.832	-1.279	-1.129	

Aanpassingen/aanvullingen op het coalitieakkoord overzicht van 2022-2026 in deze perspectiefnota:

Tabel 4.3: Nadere actualisatie coalitieakkoord					
	2023	2024	2025	2026	2027
Woningbouwopgave: Projectleiding, ontwikkeling org en ondersteuning					100
Project Ooigraaf: Nieuwbouw zwembad			-100	-1.231	-850
BE- Ontwikkeling Ooigraaf basketbalveld				-50	-50
BE- renovatie Montijn duurdere deel tov coal akkoord (kapln 50k/ invest 1 mln)					-75
Herinrichting Geerstraat				18	18
Herinrichting Leegstraat				17	17
EW- Onstluiting Ewijk Zuid					-1.075
Visie en uitbreiding circulair bedrijventerrein en realisatie					-250
EW- 2e fase Klef na vaststelling structuurvisie					
WE- laan 45 opknappen na vaststelling structuurvisie					
Aanpassen / nieuwbouw Leghe Polder n.a.v. onderzoek					-750
Aanpassen Klaver Vier					pm
Project gemeentehuis (onderzoek)	-50	50			
Gemeente kantoor (kapitaallasten meubilair en aanpassing gebouw)		-15	-15	-315	-315
Milieubeleidsplan (uitwerking)	20				
Warmtenet zwembad	100				
Totaal	70	35	-115	-1.561	-3.230

Bedragen in € 1000 (+ = baat, voordeel/ - = last, nadeel)

Kolom 2027: Jaarschijf 2027 toevoeging

Kolom met jaartal 2027 is ingevoegd. Het coalitieakkoord bevatte namelijk investeringen tot en met 2026.

Woningbouwopgave

Er is sprake van een afbouw van de uitgaven voor projectleiding en ontwikkeling van de projectorganisatie. In 2027 wordt het budget bijgesteld van € 300.000 naar € 200.000, verlaging van € 100.000.

Project Ooigraaf: nieuwbouw zwembad

In het coalitieakkoord is gerekend met de ontwikkeling en bouw tot en met 2025. Het jaar van ingebruikname tenslotte 2026. In de huidige plannen is echter sprake van ingebruikname in het jaar 2025. Hierdoor starten de kapitaallasten vanaf 2026. Dit is op basis van de gekozen variant ca € 850.000 structureel per jaar. Het jaar 2026 zal het huidige zwembad buiten gebruik worden gesteld waardoor de restwaarde van 'De Plons' zal leiden tot een éénmalige afboeking uit de activa administratie. Voor het jaar 2025 zijn kapitaallasten gereserveerd van € 100.000 als schatting om rentelasten te kunnen dragen die voortvloeien uit de stand van het onderhanden werk van de bouw van het zwembad op 1 januari 2025.

Ontwikkeling Ooigraaf Basketbalveld

Dit betreffen de kapitaallasten die voortkomen uit de aanleg (gereed in 2025) van het basketbalveld op de locatie Ooigraaf.

Renovatie Montijn,

In het coalitieakkoord 2022-2026 zit reeds een geraamde afschrijving renovatie De Montijn van kapitaallasten € 50.000 vanaf 2026. In de nieuwe IHP is de minimale variant beschreven. Dit betekent dan nog een uitzetting van €75.000 extra kapitaallasten naar totaal €125.000 kapitaallasten met een investering van 2.5 miljoen.

Herinrichting Geerstraat en Leegstraat

De kapitaallasten voor de herinrichting van beide straten (afhankelijk van ontwikkeling Winssen) zijn reeds opgenomen in andere budgetten (wegen/rioleringsplanning).

Ontsluiting Ewijk Zuid

Kapitaallasten behorende bij een investeringsomvang in een bovenwijkse voorziening van (schatting) ca € 21 miljoen voor ontsluiting van de wijk.

Visie en uitbreiding Bedrijventerrein

In het coalitieplan is visie en uitbreiding van het bedrijventerrein overeengekomen. Dit betreffen de ingaande kapitaallasten van € 250.000 na de gedane investering.

Aanpassen/ nieuwbouw Leghe Polder n.a.v. onderzoek

De schatting is dat er een investeringslast van ca 15 miljoen mee gemoeid is. Dit betekent vanaf 2027 een kapitaallast van ca. € 750.000 per jaar.

Project gemeentehuis

Voorafgaand aan de investeringen (zie Gemeentekantoor) zal in 2023 een voorbereidingsonderzoek plaatsvinden in plaats van 2024. Vervolgens wordt na uitwerking van de voorbereidingen (onderzoeken) overgegaan worden tot realisatie zoals vermeld bij het kopje 'gemeentekantoor'.

Gemeentekantoor

Concretisering van het onderzoek (zie project gemeentehuis) dat in 2023 wordt uitgevoerd zal leiden tot investeringen in deze faciliteit. Vooralsnog is rekening gehouden met kapitaallasten a.g.v. investeringen in een gemeentekantoor. Kapitaallasten meubilair € 15.000 vanaf 2024. Kapitaallasten aanpassingen gebouw € 300.000 vanaf 2026.

Milieubeleidsplan

Zal vanaf 2024 tot lasten gaan leiden waardoor de jaarschijf 2023 vrijvalt.

Warmtenet

Dit budget is onder andere voor de projectleider warmtenet haalbaarheidsstudie. Deze start half 2023. De helft van het geserveerde budget komt hierdoor vrij te vallen.

4.4 Prioritering

Naast de uitdaging om ambities in te passen in een structureel sluitende (meerjaren)begroting hebben wij u op 7 februari geïnformeerd dat de realisatie van bestaande taken en ambities, nieuwe wet- en regelgeving waaronder: stikstof, hervormingsagenda Jeugd, Woondeal 2.0, spreidingswet, energiearmoede en de nieuwe ambities uit het coalitieakkoord onder druk staan. Dit wordt veroorzaakt enerzijds doordat de arbeidsmarkt dermate in beweging is dat de uitbreiding van de ambtelijke organisatie om uitvoering te geven aan alle ambities niet altijd mogelijk is en anderzijds dat de toename aan bezwaar- en beroepsprocedures en onderzoeken de doorlooptijd tot realisatie verlengen. In deze Perspectiefnota wordt inzicht gegeven in de prioriteitstelling zoals deze door het college is opgepakt. Primair is gekozen voor fasering in de tijd en de prioriteitstelling wordt periodiek herijkt.

In tabel 4.3 leest u de actualisatie van het coalitieakkoord en de overige prioriteitstelling lichten we hieronder toe.

Sociaal kloppend hart

Jeugdzorg en WMO

De Hervormingsagenda Jeugd vraagt veel inzet van onze personele capaciteit. Het beleid voor het sociale domein is doorgeschoven naar eind 2023. De ontwikkeling van een Woonzorgvisie is vooralsnog uitgesteld tot eind 2023. De evaluatie van Perspectief is uitgesteld tot 2024.

Inkomen, participatie & armoede

De afgelopen periode zijn extra werkzaamheden verricht ten behoeve van minima, zoals de Energietoeslag en de Witgoedregeling. Voor maatschappelijke instellingen, culturele voorzieningen en het MKB is het Winterfonds ten uitvoer gebracht.

Voorzieningen voor onderwijs, sport, cultuur en ontmoeten

Renovatie van de Montijn start eind 2026; de realisatie valt hoger uit door prijsstijgingen.

Het onderzoek naar de Lèghe Polder is opgenomen in het onderzoek naar het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Beuningen. Het rapport van dit onderzoek is inmiddels gedeeld met u en wordt besproken in de raad van juli. Er wordt aansluitend een procesplanning gemaakt voor de verdere uitwerking.

Zuinig op ons klimaat

Door prioriteit te geven aan actuele ontwikkelingen op het gebied van geluids- en geuroverlast, zullen we in 2024 pas toekomen aan het opstellen van een milieubeleidsplan. Met de herijking van de energievisie (Energiek Beuningen) zal in 2023 een start worden gemaakt.

Uitvoeren klimaat- en energiebeleid

Op dit moment is nog niet geprioriteerd op dit thema. De komende jaren krijgen de gemeenten voor de opgaven met betrekking tot de Energietransitie veel extra middelen vanuit het Rijk. Dit heeft tot gevolg dat alle gemeenten gelijktijdig werven op een zeer krappe arbeidsmarkt. Of dit gevolgen gaat hebben voor onze warmtetransitie kunnen we nog niet duiden.

Duurzame leefomgeving

Voor het verduurzamen van woningen van minima zijn energiecoaches (Energiebespaardienst) ingezet die gratis kleine energiebesparende producten meteen hebben geïnstalleerd.

Aantrekkelijk wonen

Veel van onze ambities zijn gelegen in de openbare ruimte en woningbouw, maar ook voor de realisatie van maatschappelijke opgaven zoals een zwembad of een nieuw gemeenschapshuis zijn een waaier aan (dezelfde) medewerkers nodig, zoals een verkeerskundige, projectleider/adviseur civiele techniek, adviseur groen, stedenbouwkundige, adviseur water, bodem, RO etc. om deze projecten te kunnen realiseren. Juist in de ruimtelijke sector ervaren we een grote krapte op de arbeidsmarkt. Dit maakt dat ambities onder het thema aantrekkelijk wonen niet (gelijktijdig) realiseerbaar zijn.

Omgevingsprogramma's en woningbouw

Het omgevingsprogramma woningbouw is opgesteld om in de periode tot 2040 nieuwe woningen in onze gemeente te bouwen. Binnen het omgevingsprogramma woningbouw zijn de structuurmodellen Winssen (1.0) en Ewijk (2.0) vastgesteld. We stellen het omgevingsprogramma woningbouw 3.0 en 4.0 uit zodat we kunnen focussen op het uitvoeren van het Omgevingsprogramma Woningbouw 1.0 en 2.0. en uiteraard de reeds lopende projecten in de gemeente. Voor woningbouw op locatie Asdonck is nog geen planning gemaakt. Inmiddels, medio 2023, constateren we dat door de hoge bouwkosten, sterke stijging van de rente en de ambitie om in het kader van de woondeal 2.0 meer sociale woningbouw te realiseren, woningbouwprojecten onder druk staan. Dit leidt ertoe dat er meer ambtelijke inzet nodig is dan voorzien om woningbouwprojecten te kunnen gaan realiseren.

Principeverzoeken

In de begroting 2023-2026 hebben we aangegeven dat vanwege de groei van het aantal principeverzoeken het stroomlijnen van het behandelen van deze verzoeken noodzakelijk is en dat het college gaat prioriteren in de behandeling van deze verzoeken. In dit kader worden alle lopende principeverzoeken die voor 13 december 2022 zijn ingediend, passen binnen de structuurmodellen Winssen en Ewijk of inbreidingslocaties zijn in behandeling genomen waarbij deze voor de komende 2 jaar worden geprioriteerd. Nieuwe principeverzoeken na 13 december 2022 worden vooralsnog niet opgepakt.

Overige

Voor Ewijk wordt wel additioneel een QuickScan van inbreidingslocaties uitgewerkt en is er een integraal ruimtelijk kader "entreezone west-Beuningen centrum opgesteld. Op basis hiervan is onlangs het principeverzoek Vriesveem-Balmerd behandeld. Daarnaast wordt dit jaar een bestemmingsplan Asdonck ontwikkeld om het door de raad op 22 nov 2022 genomen besluit met een vergunningstelsel voor de aanleg van boomgaarden t.b.v. de toekomstige ontwikkeling op de Asdonck te bekrachtigen.

Projecten openbare ruimte

De start van enkele projecten is in de tijd doorgeschoven naar volgende jaren: het Van Ghentplein (2024), aanbesteding groenonderhoud (2025), herinrichting Geer- en Leegstraat en Kennedysingel west afhankelijk van gebiedsontwikkeling Winssen-Zuid, fietspad bedrijventerrein Schoenaker (Goudwerf, 2024), herstructurering oude Reekstraat (2024) en Laan 1945 (2025).

In deze bestuursperiode starten we niet met een onderzoek naar de locatie Hutgraaf III (de Plons), Ruyterpark appartementen fase 2, herinrichting burgemeester Sprengerlaan.

Beuningen maken we samen

Onder deze paraplu wordt gewerkt aan het participatiebeleid, uitvoeringsnota Kunst & Cultuur en het stimuleren van het ondernemingsklimaat. Deze verlopen volgens plan.

4.5 Inzet bestemmingsreserve

Tabel 4.5: Inzet bestemmingsreserve					
	2023	2024	2025	2026	2027
Bedragen in € 1.000 (+ = baat, voordeel/- = last, nadeel)					
H1 gelden, renovatie Van Ghentplein Winssen		-75			
Totaal	0	-75	0	0	0

Mutaties reserves:

In de contractvorming die plaatsvond voor ontzanding van Geertjesgolf, werd afgesproken dat jaarlijks een bedrag gestort wordt voor 'Maatschappelijke compensatie'. Er werd door de Raad voorgesteld om in 2024 eenmalig € 75.000 te onttrekken uit deze bestemmingreserve 'Reserve H1 maatschappelijke compensatie' voor het onderzoek renovatie van het Van Ghentplein te Winssen.

4.6 Financiële vertaling technische uitgangspunten

Met betrekking tot de programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 gelden de

volgende uitgangspunten:

1. De programmabegroting moet voldoen aan wettelijke vereisten.

Sinds 1 januari 2004 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing. Dit sluit zoveel als mogelijk aan op de verslagleggingvoorschriften van privaatrechtelijke rechtspersonen, maar laat wel ruimte aan de specifieke begrotings- en verantwoordingsvoorschriften voor gemeenten.

De programmabegroting 2024 moet voldoen aan de algemene bepalingen zoals deze zijn opgenomen in het Burgerlijk Wetboek, boek 2, Titel 9 en de meer specifieke bepalingen zoals vermeld in het BBV en de Gemeentewet. In de gemeentewet (artikel 189 lid 2) staat aangegeven dat de raad erop toe ziet dat de begroting duurzaam in evenwicht is.

2. De programmabegroting dient duidelijk en transparant te zijn.

De programmabegroting moet in eerste instantie duidelijk zijn voor de raadsleden. Zij moeten op basis van deze begroting gefundeerde besluiten kunnen nemen. Daarnaast is het van belang dat het college op basis van de programmabegroting duidelijk wordt geautoriseerd tot het doen van uitgaven. Niet alleen moet duidelijk zijn hoeveel het college uit mag geven, maar ook moet duidelijk zijn welke maatschappelijke effecten de gemeenteraad nastreeft.

Ten slotte is de programmabegroting van belang voor derden. De provincie toetst de begroting; de burgers kunnen in de begroting zien hoe de gemeente omgaat met de beschikbare middelen.

3. Het bestaande beleid is de basis voor de programmabegroting.

De programmabegroting 2024 wordt opgesteld op basis van huidig beleid. Dit wil zeggen dat de programmabegroting 2024 inclusief de genomen raadsbesluiten tot en met de raadsvergadering van juli 2023 worden opgenomen. Daarnaast worden ook de toekomstige ontwikkelingen vanuit het coalitieakkoord 2022-2026 opgenomen met de financiële gevolgen.

- Coalitieakkoord

In de inleiding is vermeld dat het college het coalitieakkoord gaat vertalen in concrete voorstellen t.b.v. de programmabegroting voor de komende 4 jaar. Een nieuwe investeringsagenda zal hier deel van uitmaken. Het college wil daarmee invulling geven in de komende begrotingen vanuit het coalitieakkoord.

- Investeringsagenda

In het kader van de investeringsagenda wordt op basis van de feitelijke en demografische ontwikkeling van wijken, investeringen in beeld gebracht. In dat verband zal ongetwijfeld ook de bredere ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie worden meegenomen: waar is versterking nodig. Ook deze uitbreiding kan worden gekoppeld aan de groei van de gemeente. Bij de begroting hopen wij daar de eerste resultaten van te kunnen presenteren om zo de raming van de investeringsopgaven te kunnen onderbouwen.

- Kostenstijgingen

Daarbij geldt dat de hoge kostenstijgingen hier en daar ook aanpassingen in de begroting behoeven en wellicht om redenen van betaalbaarheid ook prioritering. Er is sprake van een hoge stijging van energie en voedsel (van invloed op CPI), bouwkosten en kosten van grond-, weg- en waterbouw. De begroting zal naar verwachting niet in staat zijn al deze stijgingen binnen de bestaande budgetten te kunnen opvangen.

Op dit moment is er nog steeds sprake van forse prijsstijgingen. In de voorbereiding van de begroting zal bekeken worden waar deze uitgangspunten incidenteel of voor een langere periode niet meer kloppen. Te denken valt aan bijvoorbeeld budgetten voor onderhoud van wegen of groen. Die worden dan in de begroting aan u voorgelegd.

De volgende afwijkingen zijn hierop toegestaan en zullen apart worden weergegeven in de programmabegroting 2024:

a.) Autonome groei

Onder autonome groei vallen alle financiële ontwikkelingen die veroorzaakt worden door onder andere het uitbreiden van aantallen inwoners, woningen of aanvragen voor voorzieningen bijstand, WMO, paspoorten of leerlingenvervoer. In de meerjarenbegroting 2024-2027 wordt nagenoeg geen rekening gehouden met autonome groei.

b.) Loonontwikkeling

Het voorstel is om voor de loonontwikkeling 2024-2027 een percentage te hanteren van 5%. Dit percentage is een zo realistisch mogelijke inschatting.

c) Prijsontwikkeling/ realistisch begroten

1. Wij hanteren al meerdere jaren het uitgangspunt van 'realistisch begroten'. Op het moment dat bestaande activiteiten duurder worden leidt dit tot een aanpassing van het budget. Op voorhand wordt er geen ophoging van budget opgenomen bij deze systematiek.

2. In de begroting 2023 zal bij kredieten, die nog niet uitgegeven maar wel geraamd zijn, geen rekening worden gehouden met automatische prijsontwikkelingen zoals hierboven genoemd bij punt 1.

d.) Kapitaallasten

- *Rentelasten:*

Bij het berekenen van het omslagpercentage wordt rekening gehouden met 1,5% voor nieuwe langlopende leningen. Voor het deel van het financieringstekort dat de gemeente kort weg mag zetten (kasgeldlimiet) wordt rekening gehouden met 0%. Er worden geen rentekosten over eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (voorzieningen) berekend.

- *Doorberekening rente:*

De commissie BBV heeft in de vorm van een stellige uitspraak aangegeven dat we voor de grondexploitaties het rentepercentage moeten relateren aan de verhouding “vreemd vermogen/totaal vermogen”. Een reden hiervoor is onder meer de VPB-plicht voor gemeenten. Hierdoor rekenen we aan de grondexploitatie een rentepercentage toe van afgerond 3,0%, meerjarig hanteren we hetzelfde percentage. Voor de riolering en afval wordt gerekend met 3,5%. Voor de overige investeringen is dit het rente omslagpercentage, geraamd 2,5%.

- *Vrijvallende kapitaallasten*

De vrijvallende kapitaallasten komen ten gunste van het begrotingsresultaat.

- *Inzetten kapitaallasten nieuwe investeringen*

Voor nieuwe investeringen wordt in het jaar volgend op het jaar van de investering de volledige kapitaallast berekend.

- *Actualisatie investeringsprogramma*

Het investeringsprogramma voor de komende jaren heeft te maken op onderdelen met prijsstijgingen door grondstof- en personeelstekorten. Riolering materialen, asfalt bij wegwerkzaamheden en hout en staal in de bouw zijn schaars en kostbaar. Het gevolg is dat verleende kredieten voor projecten niet meer afdoende zijn. Ook beheerplannen voor de openbare ruimte, het GRP en het IHP leiden tot investeringen. Als daarbij de actuele prijzen in beeld zijn, kan ook gekeken worden naar wat de organisatie (die ook te maken heeft met een krappe arbeidsmarkt) en de gemeente daadwerkelijk kan laten uitvoeren. Op basis hiervan kunnen aan u voorstellen worden voorgelegd voor indexering van kredieten, fasering en prioritering. Deze ontwikkeling is ook actueel bij het opstellen van een investeringsagenda.

e.) Algemene uitkering/ Meicirculaire 2023

Als we alle vraagstukken in beeld hebben gebracht, is natuurlijk de spannende vraag: ‘Wat krijgen we van het Rijk vergoed?’. Hiervoor bent u reeds geïnformeerd over de huidige problemen ten aanzien van het jaar 2026. Wij vertalen de uitkomsten van de meicirculaire om het budgettaire kader voor de programmabegroting te bepalen.

f.) Ontwikkeling lokale lasten

OZB-ontwikkeling

De ontwikkeling van het OZB-tarief en de leges wordt voor de programmabegroting 2024 vastgesteld op een stijging van 9,0% en vervolgens vanaf 2025 op 3%.

Als gemeente zien we ons evenals voorgaande jaar geconfronteerd met prijsstijgingen in de markt van onder meer personele lasten, brandstof en bouwmaterialen. Door groei van taken en verantwoordelijkheden van gemeenten en de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt loopt de gemeente tegen haar grenzen aan. Dit geheel maakt dat het spanningsveld tussen ambities, uitvoeringskracht en beschikbare (financiële) middelen toeneemt. Het is een logische stap om een stuk compensatie via de onroerendezaakbelasting te laten verlopen. Ook de uitkering van het gemeentefonds voorziet niet in een volledige compensatie van loon- en prijsstijgingen. In 2023 is rekening gehouden met 3% stijging wat een structureel hogere OZB-opbrengst betekent. Voor 2024 leidt 1% OZB-verhoging tot ca € 82.000 meer opbrengsten voor de gemeente.

Kostendeekkende leges

Voor de retributies (riolering en afval) geldt het uitgangspunt maximaal 100% kostendekking. Het streven is om de leges zoveel mogelijk 100% kostendekkend te laten zijn. Hierin zat tot en met 2023 nog ruimte. Deze is ingezet vanaf 2024. Het is de verwachting dat per 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking treedt. Hiervoor zal een nieuwe legestabel worden gemaakt. Over de belangrijke onderdelen wordt u hierover later geïnformeerd.

Een overzicht van de uitgangspunten:

Uitgangspunten begroting 2024 - 2027	2024	2025	2026	2027
Loonontwikkeling*	5,0%	5,0%	5,0%	5,0%
Kortlopende geldleningen o/g	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Langlopende geldleningen o/g	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Rente doorbelasting aan:	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
- Grondexploitatie	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
- Riolering en afval	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
- Investerings rente omslagpercentage	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Ontwikkelingen overige lokale lasten***	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Onroerende zaakbelasting trendmatige verhoging**	9,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Leges verhoging kostendekkende ****	100%	100%	100%	100%
Uitkering gemeentefonds	Mei-23	Mei-23	Mei-23	Mei-23

* 2024-2027 reeds 3% indexering toegepast. Extra verhoging met 2% per jaar naar 5% voor alle komende jaren.

** Onroerende zaakbelasting wordt trendmatig jaarlijks met 3% verhoogd. Extra verhoging in 2024 met 6% naar 9% heeft het volgende financiële effect. Latere jaren blijven 3%.

***o.a. leges burgerzaken (indien er geen sprake is van een gemaximeerd bedrag)

**** De vergunning taken naar een kostendekkend niveau brengen.

Hieronder zijn de grootste wijzigingen van de uitgangspunten in financiële gevolgen vertaald.

Tabel 4.6: Financiële gevolgen uitgangspunten begroting 2024-2027					
Bedragen in € 1000 (+ = baat,voordeel/ -= last,nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Loonstijging personeel naar 5 % i.p.v. 3% (+ 2%)		-550	-870	-1.200	-1.700
Onroerende zaakbelasting 2024 9% i.p.v. 3% (+ 6%)		480	495	510	525
Leges kostendekkendheid 100% (was 73%, 1% = € 7.000)		175	175	175	175
Toeristenbelasting van € 1,68 naar € 2,- (+ 19%, 1% is € 2.200)		42	42	42	42
Totaal	0	147	-158	-473	-958

4.7 Dekking vanuit spaarprogramma

Tabel 4.7: Inzet spaarprogramma					
Bedragen in € 1000 (+ =baat,voordeel/ -=last,nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Product: Storting reserves dienstjaar					
Onttrekking uit de jaarlijkse toevoeging (spaarprogramma)	679	1.366	1.366	1.366	1.366
Totaal	679	1.366	1.366	1.366	1.366

De algemene reserve is het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers. De algemene reserve wordt jaarlijks aangevuld in het kader van het spaarprogramma met € 1.366.000. Om begrotingsjaar 2023 sluitend te maken wordt voorgesteld om in 2023 € 679.000 van het spaarprogramma minder toe te voegen aan de algemene reserve en inzet van het spaarprogramma vanaf 2024 voort te zetten voor het volledig beschikbare bedrag.

4.8 Afkortingenlijst

AU	Algemene Uitkering
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BZK	Binnenlandse Zaken
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CEP	Centraal Economisch Plan
CPI	Consumenten Prijs Index
DRAN	Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen
EZ	Economische Zaken
GGD	Gemeentelijke GezondheidsDienst
GMR	Groene Metropool Regio
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GREXEN	Grondexploitaties
GRWP	Gemeentelijk Riool en WaterPlan
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GS	Gescheiden stelsel
HAN	Hogeschool Arnhem Nijmegen
IHP	Integraal HuisvesteringsPlan
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte werkloze werknemers
LAG	Locale Actie Groep
LOS	Lokale Ontwikkel Strategie
LPO	Loon prijs compensatie
MFA	MultiFunctionele Accommodatie
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
ODRN	Omgevingsdienst Regio Nijmegen
OZB	Onroerende ZaakBelasting
P&O	Personeel en Organisatie
POH	Praktijk Ondersteuner Huisarts
Qx	Kwartaal x
R&T	Recreatie en Toerisme
SHV	Schuldhelpverleners
vGRP	verbreed Gemeentelijke Rioleringsplan
VRGZ	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Wet Waardering Onroerende Zaken